

ציפורי בר בחצר הבית

26/1-10/2/2018

סיכום ספירת הציפורים הגדולה 2018

והזמנה לעוד הזדמנויות במדע אזרחי

ספירת ציפורי הבר בחצר הבית, התקיימה השנה בפעם ה-13 בישראל, בין התאריכים 26.1.2018 ועד 10.2. "ספירת הציפורים הגדולה" מתקיימת ע"י מרכז הציפורים הישראלי של החברה להגנת הטבע, בשיתוף עם המרכז לטיפוח ציפורי הבר בחצר.

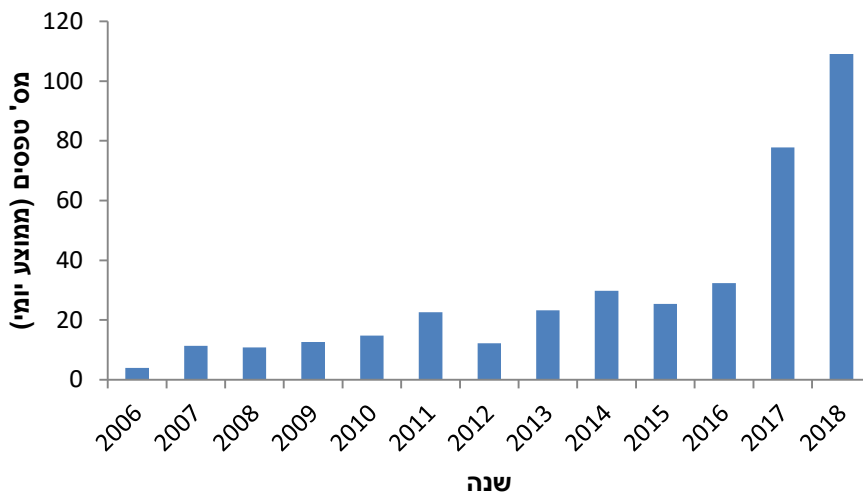
ספירת הציפורים השנתית היא מיזם אחד מתוך סדרת מיזמים של [מדע אזרחי](#), בהם החברה להגנת הטבע מסייעת בקידום שתוף פעולה בין אזרחים למדענים. הנתונים שאתם דיווחתם מסייעים בהבנת שינויים ומגמות באוכלוסיות הציפורים ובפרט לגבי האוכלוסיות ביישובים, שהן פחות מדווחות במרבית ימי השנה. כך למשל, אנו מנסים ללמוד על שינויים במגמות התפשטותן של ציפורים פולשות בישראל כגון המיינה, הדררה והתוכי הנזירי, ולהבין האם קיימת השפעה של מינים אלו על מינים מקומיים ובאיזו מידה.

אנו מאמינים שהשתתפות בספירה היא אמצעי להגברת המודעות והזיקה לטבע בסביבה בקרובה, לעולם הציפורים וכן הזדמנות לתרום תרומה משמעותית להתפתחות המדע האזרחי בישראל ולשמירת הטבע.

מדי שנה עולה מספר המדווחים ומספר הטפטים המגיעים למרכז הצפרות הישראלי של החברה להגנת הטבע. לצד דיווחים מצפרים חובבים ומקצועיים, אנו שמחים לקבל דיווחים גם ממוסדות חינוך ומהקהל הרחב.

גם השנה המשכנו במגמת קיצור משך הספירה שנמשכה שבועיים בלבד (לעומת שלושה שבועות ואף חודש בשנים הקודמות) ואנו נמשיך לקצר את הספירה בשנים הבאות, על מנת להתאים לפרויקטים דומים בעולם בהם נמשכת הספירה ימים בודדים (ארה"ב) או סוף שבוע אחד (אנגליה). לשמחתנו החשיפה לספירת הציפורים עולה משנה לשנה ומספר דיווחים ממוצע ליום עולה משנה לשנה:

ככל שמתקבלים יותר דיווחים - מהימנות הנתונים עולה. השנה גייסנו אתכם לגייס מדווחים חדשים ואתם סיפרתם לנו מי היה ראש החץ שלכם – מבין ראשי חץ שונים שהפיצו את הספירה בלטה **מי כנרת קורמן**. תודה מי כנרת - הפרס בדרך אלייך!

מהימנות הנתונים - המידע המתקבל מצפרים הוא מועט בהשוואה למידע המתקבל מהציבור הרחב, שמספק נתונים בפריסה ארצית רחבה יותר. בשנה שעברה השווינו את תוצאות הספירה של צפרים מומחים לתוצאות הספירה שדווחו ע"י הקהל הרחב ומצאנו דמיון בתוצאות. אנחנו ממשיכים בפעילות להגברת המהימנות של הדיווחים – הן באמצעות סינון ראשוני של המערכת הטכנולוגית ובדיקת הנתונים ע"י צפר בכיר והן בהגברת ההיכרות עם הציפורים – הפצת פוסטרים ותמונות של הציפורים הנפוצות, ארגון סיורים לקהל הרחב ע"י צפרים מתנדבים ופעילויות חינוכיות בבתי ספר ע"י מדריכים מוסמכים.

כמה דיווחים? בשנת 2018 הגיעו 1736 טפסי דיווח (לאחר ניקוי דיווחים שגויים או פסולים) - מספר הדומה לדיווחים משנת 2017 וזאת למרות קיצור משך הספירה מ 22 ל 16 יום. (722 מהטפסים היו של גני ילדים ומוסדות חינוך המהווים כ 41% מכלל הדיווחים).

מי דיווח? הדיווחים הגיעו מ- 870 משתתפים שונים, מתוכם 400 גני ילדים ומוסדות חינוך. השנה הייתה השתתפות רבה של מוסדות חינוך דוברי ערבית (כ 40 אחוז מכלל הגנים ובתי הספר).

מה דיווחו? מכל הארץ דיווחו לנו על 71,200 פרטים של ציפורים, מ- 105 מינים שונים.

כל הנתונים מוצגים גם במפה אינטראקטיבית המאפשרת לחפש תוצאות לפי יישובים או לפי מינים. במפה ניתן לראות גם תוצאות משנים קודמות.

צילום: משה כהן

מפת התצפיות

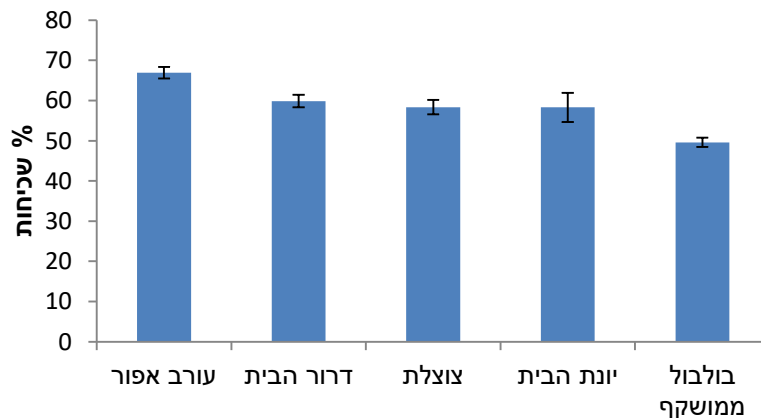
מה גילינו?

הציפור השכיחה ביותר בדיווחים, כמו בשנים הקודמות, הייתה עורב אפור שנצפתה ב 66% מהדיווחים.

המינים הנפוצים ביותר

חמשת המינים שנצפו במירב התצפיות הם מינים נפוצים במשכנות האדם בזכות המזון הזמין והיותם סתגלתיים לסביבות משתנות. כל חמשת המינים היו בראש רשימת המינים הנפוצים גם בשנה שעברה, בסדר דומה פחות או יותר, מה שמעיד מחד על יציבות יחסית של המערכת, ומאידך על מהימנות הנתונים, בזכות הכוח הסטטיסטי של ריבוי התצפיות.

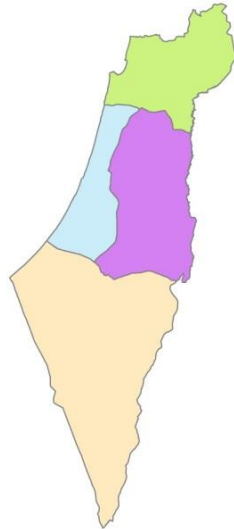
חמשת המינים הנפוצים ביותר ממוצע 2016-2018

שכיחות לפי אזורים

המינים הנפוצים ביותר במבט כלל ארצי נפוצים במידה רבה גם בארבעת האזורים:

מרכז - 947 דיווחים	
72%	עורב אפור
65%	מינה מצויה
64%	צוצלת
63%	יונת הבית
56%	דרור הבית

צפון - 449 דיווחים	
61%	עורב אפור
61%	יונת הבית
58%	דרור הבית
53%	צוצלת
50%	בולבול ממושקף

דרום - 103 דיווחים	
80%	דרור הבית
77%	יונת הבית
66%	צוצלת
55%	בולבול ממושקף
45%	פשוש

ירושלים - 237 דיווחים	
68%	דרור הבית
67%	עורב אפור
66%	יונת הבית
64%	בולבול ממושקף
62%	צוצלת

ובאופן ספציפי על המינים....

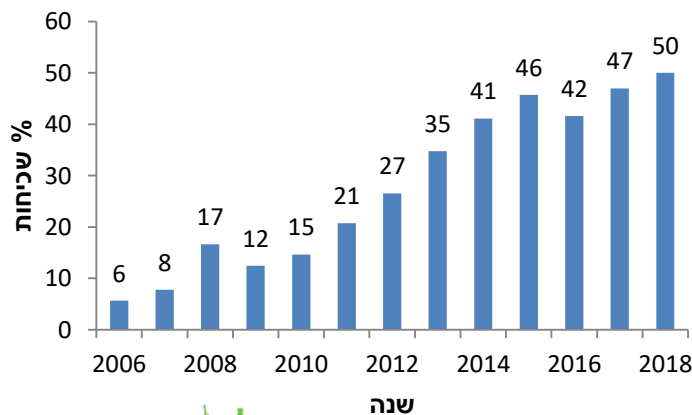

צילום: ברוך אלרט

המינה המצויה היא מין פולש שמוצאה בדרום מזרח אסיה. בשנת 1997 ברחו כמה פרטים מהצאפרי בגני יהושע, והתחילו בהדרגה להתרבות ולהתפשט בסביבה. בשנת 2006 דווחה המינה ב 6% מהדיווחים אך מאז עלה מספר הדיווחים והיא נצפתה כבר בכל ישראל, מצפון לבאר שבע.

בשנים האחרונות נכרת התבססות של המין ושכיחותו התייצבה סביב 45% מהדיווחים, כפי שניתן לראות בגרף המסכם את התצפיות במינה מתחילת ספירת הציפורים הגדולה.

שכיחות מינה מצויה בשנים 2006-2018

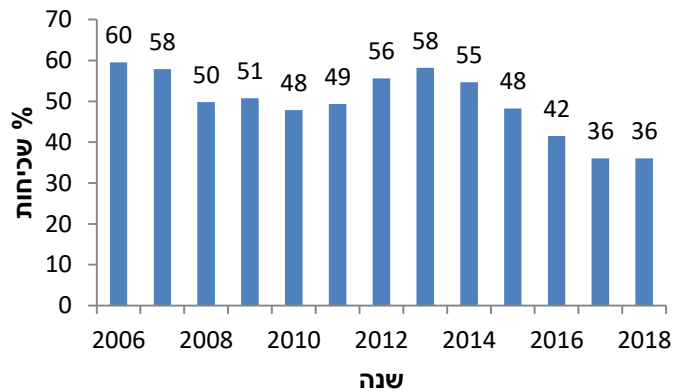

צופית בוהקת הייתה בתחילת המאה הקודמת ציפור נדירה שנראתה בעיקר בנאות מדבר ונקראה אז "יונק דבש". בשנות החמישים, שונה שמה לצופית משום שבצמח אין דבש אלא צוף, והיא אינה יונקת אותו, אלא מלקקת אותו ובמקביל ניזונה גם מחרקים. עם השנים הפכה לציפור בר נפוצה ביותר בכל חצר שיש בה שיחי נוי פורחים. אולם, בשנים האחרונות אנו רואים מגמה של ירידה בשכיחות בישראל שיש להמשיך ולעקוב אחריה.

צילום: אבי בלומן

שכיחות צופית בשנים 2006-2018

עוד הזדמנויות למדע אזרחי עם החברה להגנת הטבע

אנו מזמינים את חובבי הטבע להיות מעורבים במדע אזרחי: לדווח על תצפיות בצבאים או על חיות בר דרוסות בכבישים ולסייע בקידום מעברים אקולוגיים, לדווח על מפגעים ימיים ולהפעיל גורמי אכיפה, לדווח על תצפיות בציפורים (כל השנה) ולנטר פרפרים במסלול קבוע משלכם. אם אתם תושבי אזור רמות מנשה – מוזמנים לסקר קינון הבז האדום. תושבי חיפה – נשמח לדיווחים שלכם על סלמנדרות בוואדיות. בזכות פעילות זו נוכל יחד לעקוב אחר מינים בסכנת הכחדה, השתנות של אוכלוסיות ולמפות שטחים פתוחים בעלי רגישות לשימור. כל האפשרויות נמצאות כאן:

<https://www.teva.org.il/mada>

אם כבר השתתפתם בספירת הציפורים ו/או במיזמים אחרים של מדע אזרחי – נודה לכם אם תענו על סקר קצר שיסייע לנו להבין מה המוטיבציה שלכם להתנדב / להשתתף במיזם

[להשתתפות בסקר](#)

והכי חשוב! שמרו את התאריך לספירת הציפורים בשנה הבאה: טו בשבט 21.1.19 - 2.2.2019